

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any V.—TARRAGONA, 23 Decembre de 1917.—Núm. 182.

BIBLIOTECA PUBLICA

TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Rambla de Sant Joan, 50, baixos

TELEFON, 255

Els treballs se publiquen baix la responsabilitat de llurs autors.

No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.

Anuncis, a preus convencionals.

Cap a la Gran Diputació Tarragonina

Fa dos setmanes que'l setmanari *Patria* de Valls, glosava la meritíssima labor de nostre amic Lloret en la Diputació de Tarragona, fent-ho en ocasió de la Memòria que recentment presentà a la Corporació provincial. *La Veu de Tarragona*, sota el títol mateix de aquestes ratlles i en sa darrera edició se ocupava de lo mateix, amb el article que va a continuació i que'ns plau moltíssim reproduir precisament per tractar-se de unes lloances per a nostre estimat amic En Pere Lloret per sa obra senajadora en la nostra Diputació, fent-ho doblement amb major gust per quan aquestes justes alabances venen de un altre que camp que no el nostre.

Nostre bon amic, agrairà sempre més có que diguin els altres que ro lo que nosaltres, sos mateixos companys, poguém dir-li cosa que fem avinent al nostre confrare *La Veu de Tarragona* en contestació a lo que diu que «RENOVACIÓ, sembla que li fassi el buit, de tant poc lloar lo que sols lloances mereix», doncs nosaltres creiem que pregonant ben sencillament la obra positiva den Lloret en la Diputació,—que es lo que fins ara hem fet—, es lo millor que podém fer; i pensem que tothom ho trovarà bé.

Vegí's, doncs, lo que insertava el diumenge darrer *La Veu de Tarragona*:

«L'any 1908

Quina vergonyal s'encapsalava l'article que publicà *Catalunya Nova* en aquella data.

Escolteu, lo que deiem: «Mentres a Barcelona s'estaven fent els preparatius per a celebrar d'una manera esplèndida les festes cinquantenàries de l'instauració dels Jocs Florals, a la Diputació provincial de Tarragona es passava per l'afrent de no permetre a un Diputat que usés el nostre gloriós idioma. Amb excuses migrades, alegant la ridícula manca de precedents, demostrant de paraula fonde simpaties, prò negant-les de fets, el President de la Diputació, amb l'assentiment dels demés companys, ja que cap d'ells protestà, impedí que's parlés en català, amb lo qual s'evidencià una vegada més que si la parla catalana no té entrada oficial en aquella desballestada corporació, l'esperit de la terra tampoc anima els seus actes, ni, per dissort, marca les orientacions a seguir.

Les coincidències son a voltes ben eloqüents. Es la Diputació de Tarragona, l'única entitat de Catalunya on encare impera el més desenfrenat dels caciquismes. Ningú pot presentar-la com a exemple de moralitat i de bona administració. Sense autoritat davant dels pobles, sense prestigi davant de les autoritats, sense el més petit respecte davant de la gent, pensi com vulgui, la Diputació entrampada, desacreditada, amb la caixa buida i les Cases de Beneficència plenes de miseria, encare té el ridícul prurit de parlar en castellà. Oh!; deu ésser aquesta una llengua molt apropiada per a entretenir la fama de tants Asilats com la Diputació té el deure de sostenir i l'obligació de mantindre!

Trista predestinació la de les Corporacions centralistes i caciquistes. Elles són filles d'una època d'opressió, d'enviliment del sentiment català, i sembla que gaudeixin enfonzant-se encare una mica més en el lloc d'on sortiren. La Diputació de Tarragona, centralista, caciquista, anti-catalana per vergonya seva, deixa una estela de descrèdit, de desmoralització, d'impotència, i no podrà al·legar en favor seu un esclat patriòtic, un crit de dignitat i de noblesa que ara tenia ocasió de donar àdhuc que no fós més que per a juntar-se al chor que els estrangers entonen, en glorificació de la llengua catalana.

Però, que saben aquests diputats provincials que no sigui amparar totes les disbauxes i malvestats de tots els petits caciquets dels pobles! Per això, quan se renneix la Diputació de Tarragona, sembla que les campanes toquin a morts. I pot ser és veritat que hi toquen; perquè, pot tardar més o menys l'enterro; prò tot-hom convé en que el còs provincial és mort i ben mort, de fa molts temps i que la brava da de descomposició molesta i s'estén cada dia més.

La Diputació de Tarragona deu ésser enterrada depressa, quan més aviat millor: ho reclama la salut del poble!»

L'any 1917

Fa temps que sentíem el desig de parlar-ne de la Diputació Nova, obra de Catalunya; prò hem volgut esperar. Ara sí que ha arribat el moment de cridar fort l'esclatant victòria obtinguda, perquè ara els vells cacics ja criden, ara els polítics desacreditats pretenen mocegar i no es recorden, els infeliços, que són lleons sense dents i sense joventut, que han sigut trets a cops de sabata de tot arreu.

Els són, ells ¡qui ho diria! els que s'atreveixen a motejar de caciquistes i de prevaricadors als qui han enterrat les podrides desferres del vell còs provincial mort, als qui han infiltrat en l'organisme jove, tota la saba nova de la Catalunya renaixent.

A la nostra Diputació, ja no's parla més que català, ni s'obra més que a la catalana: els nacionalistes hi són en majoria absoluta!

Un home s'ha distingit entre'ls altres: en Pere Lloret, el President. Abans de parlar d'ell i de la Diputació, serenament hem esperat fins ara el resultat de la renovació desitjada, que pressentíem, que teníem l'íntim convenciment de que no es faria esperar.

En Pere Lloret, ha sigut el company de sempre en les lluites que a Tarragona hem sostingut per Catalunya: un dia ens separarem: ell anà cap a l'esquerra republicana, nosaltres restarem en el nacionalisme de la Lliga, i des de llavors, en alguns moments, ens hem sentit ben distanciats. Ara, que hem de parlar d'ell, no podem oblidar-la sa actuació en la Mancomunitat, que passà per un moment de perill grossíssim, que en Lloret pogué evitar i que pot ser fomentà: sortosament l'hora del perill és passada, prò és recent per a que hagem de retreure-la, recordant-li la responsabilitat immensa d'aquella actuació, molt més partidista que catalana.

I ja passada la febre de la lluita, en que les passions dissortadament dominen, nosaltres, que coneixem a en Lloret, i que sabem que primer que altre cosa és català, som els primers en reconeixre que, per sobre de totes les aficions partidistes, per damunt dels amors propis, hi niarà sempre l'amor a Catalunya, que destruirà mals entesos, que disoldrà males volences, que'ns agermanarà sempre en la lluita per l'ideal.

Per això avui podem parlar den Lloret, com de un dels nostres, i més encare perquè el setmanari del seu partit, *RENOVACIÓ*, sembla que li fassi el buit, de tant poc lloar lo que sols lloances mereix.

En Lloret és el primer president de la Diputació Nova, d'aquella Diputació Nova que jo dibuixava en les cartes que, des de aquestes col·lumnas dirigia a món ferm amic en Tomàs Mallol, en els moments en que l'elegerem diputat.

Sense programes, que són bunyols de vent, sense tertulies a can d'orella en el despatx que era una capelleta de zafarderies, sense arriando del contingent, sempre dolent, sense un diari que cada dia enllustrés les botes ni amb una gran majoria de vots, en Lloret, no contant tampoc amb una llarga experiència en l'administració provincial, trobant la caixa buida i els acreedors com mosques, realment endutada i imaginàriament encare més, ha començat, no predicant la construcció, sinó construint sòlidament, valent-se de la confiança dels seus companys, de la seva intel·ligència, de la persuasió, d'un tracte exquisit i de molta energia quan ha calgut.

Si els diputats de la majoria que envolta, protegeix i avala la gestió den Lloret, entre ells els nostres Mallol i Monserrat, esperen profitoses coses, i els seus adversaris o enemics sols gosen les traves de criatura, acudint a la insoportable reial ordre, i els pobles estan contents i paguen amb gust el cupo de contingent, que s'ha rebaixat ara, aplaudint sense reserves la seva gestió, fent esforços per a complaure'l; quan ell sols se preocupa d'atendre'ls, si els empleats vells diuen que mai cap president

havia anat com en Lloret cada dia a la Diputació, ni cap com ell havia treballat tant ni amb tanta activitat, si cobren amb puntualitat perfecta, beneint ses families el seu nom, i els acreedors i industrials (com si fossin acreedors i industrials de altres Ajuntaments de Tarragona de bona memòria) no han de embestir sinó que reben avis per a cobrar, i a la Mancomunitat ingressa importants quantitats, i els infants, els vells i les monges de la casa de Beneficència no tenen prou paraules d'agraïment per l'obra d'amor i de caritat que Lloret realitza (ells que molts cops que no coneixien el nom ni la persona del president que actuava) si conseqüeix economies, fa reformes, aixeca el crèdit de la Diputació, liquida deutes vells imaginaris, se val dels amics per a fer obres de cultura i té bells projectes, perquè, torno a repetir, no hem d'escriure i dir amb lletres d'impremta (quan tantes coses inútils i estúpides s'escriuen) totes aquestes virtuts ciutadanes i la renovació esplèndida al nou president deguda?

Molt abans de llegir la seva magnífica i honorada Memòria, un dia el visitarem en el seu despatx; ens vam quedar encantats de veure-hi flors; i al sortir acompanyant-nos la dolça perfum de les flors de dintre i de fora i el somriure amable den Lloret, afirmarem que ocupava aquell lloc un home d'ànima jove, ansiós de treball, alegre d'esperit, que havia arconat tot lo vell inservible a les golfes, que actuaria guiat per l'amor a Catalunya, per la política de moralitat i de transparència que ella necessita (no pas com algún renovador que encare té l'atreuiment de repetir la blasfèmia de que la política no té, o no ha de tenir, entranyes).

En Pere Lloret ha descorregut la cortina del palau provincial; sense declamar ens ha mostrat un teló de fons descolorit, polsós, apedaçat, arnat, quasi desfent-se, però ben aprop de l'espectador presenta una visió d'esperances, un primer terme que dona la sensació de cosa real i ben forjada, d'un còs jove que amb una ànima forta ajudarà a bastir la gran obra de la nostra Patria.

Per xò deia, que en Pere Lloret és el primer president de la Diputació de Tarragona.

FRANCESCO RENI.

Comentaris a un elogi

EL nostre confrare *La Veu de Tarragona* s'ocupa, en son número de diumenge passat, de la Diputació tarragonina, i a volta de ponderar la tasca esplèndida realitzada en aquella corporació per la actual majoria, fent ressaltar amb un gran esperit de justícia la brillant actuació de son digne president En Pere Lloret, esmerça alguns conceptes que devem triar i separar de la pesada, en la creencia de que'l mateix confrare no haurà tingut un interès especial en barrejar-los com se fa en els paquets de moneda amb les peces dubtoses.

Ens referim al lleuger comentari amb que *La Veu de Tarragona* aludeix a la conducta d'aquell bon amic nostre en la darrera assemblea de la Mancomunitat, afirmant qu'aquella tingué més de partidista que de catalana. El confrare haurà de comprendre que'l nostre partit ni reclama ni està disposat a renunciar en favor d'altri l'exclusiva del sentiment catalanista. Un acte o tota una actuació partidista d'un nacionalista republicà tan pur i prestigiós com En Lloret, no podria ésser altra cosa que una afirmació de catalanisme. I, en el cas concret senyalat pel confrare, la conducta del nostre amic fou tan patriòtica que merescu i segueix mereixent la nostra conformitat més absoluta i la nostra aprovació més entusiàstica.

No obstant, i amb aquest adversatiu anem a referir-nos a la darrera objecció que'ns mereix l'article a que aludim, nosaltres hem deixat, expressament, d'incensar al nostre amic, en quant an aquest punt i als altres aspectes de la seva actuació política i administrativa, sens volguer dir que per això puguem i deguem acceptar l'acusació que'ns dirigeix l'esmentat colega de fer el buit al amic Lloret, «de tan poc lloar lo que sols lloances mereix». Nosaltres hem de dir a *La Veu de Tarragona* que rebutjem amb altivesa aqueix concepte per lo que pugui significar desconformitat o tan sols indiferència respecte de l'obra d'aquell gran amic nostre,

Repasant la nostra col·lecció, sense necessitat de recórrer gaires edicions trovarà el confrare els nostres elogis a la Diputació tarragonina i als esforços meritissims que per a la seva regeneració ha portat a terme son digne President.

Més, si una concessió hem de fer a *La Veu de Tarragona*, no podrà sobreixir de lo qu'està en els límits del nostre temperament; d'aquella manera de sentir l'amistat i l'admiració qu'ens priva, per raons de fortaleza espiritual, de convertir la virilitat dels nostres afectes en una gatzara d'adjetius qu'aniria a ferir directament la sensibilitat de la persona alabada i la serietat de les nostres costums.

Creiem dir lo suficient afirmant qu'en l'actuació de l'amic Lloret s'hi vincula tota la nostra confiança i tot el nostre entusiasme.

BLANCA D'EBORA

HEUS aquí el nom d'una artista tarragonina i quina aparició en el món del *couplet* i de la *cançoneta* volem registrar en aquestes columnes, malgrat el poc espai de que disposem, perquè estem segurs de qu'és una artista cridada a figurar entre les de primera fila.

Molt modesta; massa modesta, potser, va escullir un escenari de Torredembarra pel seu debut, quan la seva bellesa, la seva joventut i les seves condicions la feien acreedora a debutar a Tarragona.

Posseeix una veu molt ben timbrada i molt agradable. Té una dicció envejable i una figura esbelta i elegant.

Com diem mes amunt, es molt jove, més ben dit, es joveneta; però la seva accentuada joventut no li impedeix ésser força graciosa.

En quant al seu repertori, el qual es tot ell de dos artistes tarragonins, amics nostres, es de molt bon gust. De tot ell lo que més ens agradà foren la cançoneta «Por ser buena» i «La jardinera o pregón de flores» i quina cantà amb un art exquisit.

Nosaltres, al felicitar coralment a la nova artista i als autors de les obres que constitueixen el seu programa, li augurem un camí triomfal fins al assoliment d'una gran popularitat.

FLAMES ROJES

L'ardenta flama que ha congriat l'avalanta de una prepotència i fortitut en els cors que lluiten i que per una volta més s'afermen, se propaguen solemniais per tots els pits oberts a les sensacions del gran sentir que'ns fa forts pensant en que la deslliurança s'imposa i que la lloable idea que perseguim ens demana coratge i sentiment.

Com hi plana sobre nostre l'usança malefida de aquesta cadena que'ns rebla, com ferms Prometeus empresonats entre'l rocam, mentres aquets vols de fatídiques aus ens picotejen nostre cos i'ns llatzeren nostres carns, mancades d'aquella fortitut perquè'l mal ens mena per dins.

Quanta esclavitut!

Quanta basarda, al veurers que'ns açoten i'ns xucen la sang com vampirs per a ferosos expirar amb ganyes d'estúpits i inconscients, fent-nos pujar com un calvari de negrors i miseries. ¿Qui no l'ha vist el poble com clama justícia? ¿Qui no ha sentit l'aferrament d'un clam que s'extén envers el cor d'aquesta terra fatídica que'ns postra'l terrible sacrifici de una gavineta, per enfonzarn-se al coll i ofegarn-se perquè no'ls demanem més llibertat de nostra terra?

Que'ns en donguin de llibertat! Que no'ns fassin viurer més amb la gent inconscienta dels braus; que ens separin d'aquesta terra azulapada de ballarines que patejen nostra honradesa al sò d'una pandereta com aquell que'ns fassin dançar al sò d'una música de feres domenyades!

Prou esclavatje!

El poble que mereix ser lliure, si no li donen s'ho pren, i això'ns ha de fer preveure que devem agotar tots els medis; ja'ns enmalaltim demanant que'n tornin aquella ufanesa, que'ns pertany; la nostra terra mare, aquest del d'Azur tan blau, com la lluminositat del nostre mar.

I mireu la dissort, com cavalca nostra mansuetut! Trenquem les amarres i deixim-se de tot aquest miracle de viurer, sostenint-se entre una lluita anacronica, que'ns ofegarà si no fem invadir les flames rojes ont s'hi arruix el lleó que'ns vol escometre.

O renovar-se o morir!

Hi hà esperances... hi hà un conhort, de que aquell guspireig d'aquets darrers moments passats en revolta... tornarà, tornaràn i les flames rojes san-

tificaràn aquesta lluita que'ns apropa a tota velocitat a un xoc entre'ls opresos, que som nosaltres, i'ls del jou, aquets famolencs que fan imposar llibertats, segellant-nos l'execució de nostres germans en les urpes d'un antihigiènic presili, confonent-los entre mig dels facinerosos i lladres.

¡Flames rojes! ¡Flames rojes!

Que s'elevi com infinita plegaria de rebels, aquest esclat de l'ànima, fent desbotar l'il·lusió i la vida que s'ens roba.

Volem llibertat! Llibertat als presos! Llibertat als opresos que penem sentint-se engrapats per les mans esgarrioses, negant-nos llibertat que'ns pertoqueu...

Que tot segueixi'l seu curs, i armonic s'elevi aquest glatir que ha de fer esperar recobrar nostra fessomia propia, com a poble del món i no com anyells del mal regaç d'aquets mals pastors.

¡Visca Catalunya!

SALVADOR TORRELL I EULALIA.

Reus-Ciutat, Desembre 1917.

PRÒ EDUCACIÓ

(Contestant al bon amic Bernabé Martí i Bofarull al seu article

«¿Escuelas o Colegiales?»)

La sociedad toma a risa todo lo que llega al alma.

EN un país com el nostre quina característica primordial es l'indiferència per tot lo que siga quelcom important per la societat; aon, des de'ls governants, fins a la major part dels governats, han ridiculitzat fins a la fetxa, la pilastra sostenedora del progrés dels pobles, com es el magisteri. En una terra que riu, tot patint fam, i no gosa moures per deturar l'avalanxa que amenaça soterrar la, contemplant impàvida, que menja, l' que paseja i dejuna'l que trevall es una heroicitat, una quixotada, rompre una llança en pro de l'educació i una gran quimera volguer fer desaparèixer el cancer del poble: l'analfabetisme.

Digne de lloansa i d'ajuda es la vostra gesta i tan debó siga erroni nostre pesimismo.

L'enfermetat es greu i les arrels del mal son molt fondes per a que'l diapasó normal de l'orquestra humana l'educació, pugui, actuant com a medicament, lograr la cura que tots desitgem i que vos pinteu com tan sencilla i facil.

L'analfabetisme es una xacra de la societat i font de tota classe de vicis i de miseries.

Tot país que tinga desitjos de figurar com cap devanter de la civilització té d'estirpar-lo procurant que no quedi cap ciutadà sens trepitjar l'escola de primera educació, aon, se li facilitan els coneixements més indispensables per als usos ordinaris de la vida, al ensemps que, exercitant l'intel·ligència dels infants, pugui ésser base de coneixements de més importància i d'aplicació diversa.

En el nostre desgraciat poble tenim que fer desaparèixer dels llavis de la major part dels espanyols la riulla mofeta que acompanya tot lo que al sofert magisteri atany, reivindicant-lo i atenent-lo com es deu a la seva importància, utilitat i necessitat, ja que, no sols es el fonament de la societat, sino, que, tanca entre'ls seus braços els destins de la humanitat tota.

Es necessari ensenyar als pares el deure que tenen, principalment en els primers anys, d'educar als fills.

Tenim que lograr que la societat es preocupi de que 'ls pares estigan en condicions de fer-ho, aixecant el nivell de l'ànima de la família, la dona, per a que dotant-la de tots el coneixements necessaris pugui, en els moments que'ls quefers domèstics els deixa lliures, assolir missió de tal delicadesa, constituint per a'ls seus fills, lo que preconitzava el famós pedagog Comenio: l'escola maternal.

Dirèu, amic Bernabé, que per a lograr tal finalitat és necessari que'ls vagamons d'avui, els pares del demà, vagin a l'escola a educar-se, essent remei infalible'l que proposeu: l'ensenyança obligatoria.

I així és, efectivament; més, dispensèu que no siga del vostre parè en quant a la facilitat en aplicar-lo, ja que, aplicar-lo avui, al meu pobre entendre, seria contraproducte.

L'Estat ha fet obligatori el servei militar, sens tindre'ls quartels en condicions.

Ha declarat el vot obligatori, sens pensar amb els analfabets.

I bé o malament, més malament que bé, ha sortit del país.

Més, mai podrà intentar sisquera l'ensenyança obligatoria sens tindre escoles.

El temple aon es dona ensenyança té que reunir condicions pedagògiques i higièniques, amb relació a la finalitat trascendental que's persegueix, sens les quals aqueixa seria contraria, lo que fa, que, no pugui habilitar-se un local qualsevol.

Es necessari tindre en compte l'emplasament, situació, orientació, construcció, llum, ventilació, calefacció, etc., si no volem que cercant la salut de l'ànima fem que's perdi la del còs.

Hem de confessar, desgraciadament, que Espanya no té escoles per els que avui assisteixen a elles, ni tan sisquera'l nombre necessari de mestres.

¿Qué passaria declarant l'ensenyansa obligatoria?

Si poc atesos, degut al número, son avui en certes escoles els infans, menys ho serien el dia de demà que fós aplicat amb les condicions que'ns trovem el vostre remei, amb lo que no sols no adelantariem, sino que donariem un pas enrera, constituin un constant perill per la salut, el que un nombre considerable de deixebles pobleessin escoles de reduïda capacitat.

I si ens concretem a Tarragona tenim que'l problema presenta no menys dificultats.

El cens escolar es de 3.800 a 3.900, aproximadament, ja que no existeix una estadística ferma.

El nombre d'escoles es de 30: 13 de nois de les que 5 son nacionals (3 graduades i 2 unitaries), i 8 privades, entre elles, la del Patronat del Obrero, comptant amb un nombre d'alumnes de 1.104 i 35 professors, i 17 de noies, 8 d'elles nacionals (6 unitaries i 2 de parvols), i 9 privades, tenin 1.448 alumens i 38 profesores.

Els locals escoles, (exceptuant la graduada de Saavedra, per cert quelcom abandonada), estan emplaçats en pisos de cases de lloguer, habilitats de la mellor manera possible, no complint, ni amb molt, les condicions de ben estar i sanitat tan necessaries per a que l'ensenyansa siga productiva, tan es així, que en moltes, per no disposar-se de sales prou espaioses, les taules i demés ensers d'ensenyansa estan a munts, constituint un etern perill per a la higiene del tendre infant, i en altres, com la de D.ª Angela Castellá, que per la seva condició d'agregada a la Normal está ordenat que siga graduada, no pot passar d'ésser unitaria per no reunir el local condicions per les 6 diferents seccions en que tindria que estar dividida.

Ni tenim suficient professorat per a'l nombre de alumnes, ni les escoles que poseim estan en condicions de rebre'ls que avui hi assisteixen, com ho demostren els datos més amunt aportats.

¿Còm és possible l'aplicació de l'ensenyança obligatoria?

Bé està que busquem deixebles; emprò ans tenim que buscar local aon puguin recullir-se i professorat suficient per a educar-los.

«¿Escuelas o colegiales?», pregunteu vos. Totes dugues coses, més ans, escoles i professorat.

Quan aquets existeixin i les escoles sigan fetes, podrà'l nostre Municipi implantar-lo, cumplint amb un deure que no ha complert l'Estat, més no sens ans tindre en compte, com ho han tingut les nacions que'ns poden servir de pauta, França i Alemanya, que hi hà molts pares que necessiten el jornal infim que'ls seus fills, per petits que sigan i en treballs no pesats, poden aportar-los-hi i que si bé no es just que'ls fills quedin analfabets, tampoc ho es, el quità aquet petit auxili als pares, lo que se soluciona assignant una gratificació proporcional a lo que pot guanyar, que dona'l mateix temps a la autoritat una força grant per a obligar l'assistència a l'escola i la facultat per a aplicar correctius en cas de ser desobeïda.

I prou amic; sou dels que considereu no més que una guerra justa i legitima; la dirigida contra l'ignorancia i jo no puc menys que felicitar-vos.

Aimant com el que més, de vostre poble volem en aquest caritatiu, ja que aon no hi ha caritat no hi pot haver justícia.

En aquesta campanya seré i serem tot vostre

JAUME J. PAMIES.

(Mestre superior)

UNAMUNO

Al «Ateneo» de Madrid donà el passat dimars sa anunciada conferencia el sabi catedràtic de Salamanca En Miquel Unamuno, desglosant el tema «Competencia, democracia y pretorianismo».

L'il·lustre ex-redactor s'explica entre no menos il·lustres personalitats de les lletres i la política que,

XACOLATE ORTHÍ - TARRAGONA

Producte pur i de primera calitat

El més ric en cacao

Aliment nutritiu per excelencia

en largos bancos—aixís ho diu *La Publicidad*—se hi veien.

No volem pas, de cap manera, negar al senyor Unamuno, una de les mentalitats més sobresortints de les actuals esquerres espanyoles, capacitat ni talent, dels que en som els primers en rendir-li tribut, més, volem que'ns permeti fer constar que'l senyor Unamuno té l'esprít, aquet esprít tan selecte, quan vol, barrat completament, obstruít, quan de Catalunya i els seus problemes es tracta, puix parla de Nacionalisme, Regionalisme i dels catalans, com nosaltres podríem fer-ho dels habitants de la lluna. I, a la alçaria del senyor Unamuno, parlar de coses que no s'entenen—o no's volen entendre—i anyadint-hi, com a raó de pès, el *quien sabe* o el *tal vez*, també ens sembla toglodític.

Hossana Jerusalem!

La ciutat símbol torna a mans dels cristians. Fíneix la vergonya de que els turcs mahometans detentesin per ells les santes pedres que guarden el cos del Crist-home.

I els catòlics espanyols germanitzats que hi diuen?

Quan les campanes tindrien d'avalotar l'espai trillat a glòria, sols se ou arreu el mes displicent silenci, tament podem afirmar que la conquesta els despla.

Es vergonyós. Empro es cert. Els catòlics germanitzats viuen mes amb la rabia despòtica dels Luterans arrassadors de pobles catòlics com Bèlgica, la martre; que amb els cristians que encara no han enrunat a canonades a la Jerusalem santa. És l'únic medi de que els catòlics germanitzats d'Espanya encomensessin a respectar-los. El día que els aliats usin un sistema de guerra com els Boches centrals haurán guanyat també part de l'admiració que els ignorants catòlics espanyols tenen per els alemanys. Mes de que els servirà a la Terra Santa, si no la poden presentar amb el marc de l'esclavitut per a fer amollar les almoines, mes o menys a gratient, a la mogigateria catòlica imperant a Espanya com a signe d'atrasament per manca d'evolució per ineducada germanofila-luterana...

De la fina galanteria de la França

Encara que tart no volém deixar de registrar la galañura sentimental que'l Govern de la França, noble i heròica, ha tingut amb els que contribuiren al salvament dels naufracs del vapor «Mejerd».

Amb gesta senyorial, com corresponent a la nació ànima de la humanitat, França ens fa ofrena de la pulcrísima obra dels seus fills, i amb penyora de remerciament hem tingut ocasió d'admirar uns bronces artístics, pulcrement exposats als aparadors de la Ferreteria Mallol, aont no sabem quins admirar més, si l'esbelta figura del home empunyant l'espasa, del escultor Raoul Larche, quina va destinada a la Societat de Pescadors de S. Pere d'Ametlla, com la del mateix autor «Jesús devant els doctors» per a el Rd. F. Espuny, capellá de dit poble.

Una de les figures que més es destaca ós la de E. Laporte, Acteon disparant la fletxa, obra esbeltíssima destinada a En Antón Falcó.

De En Georges Gardet hi admirarem dos preciosos exemplars de sa especialitat, un os sentat i una pantera volguent devorar una tortuga, d'admirable composició i factura quines van destinades a En Manel Fuster i En Ferrán Bonrostro, respectivament.

A més de les obres d'art resenyades ha fet importants donatius amb metàlic per a la Societat de Pescadors mentada i per a que Mn. Espuny l'emplei en obres de caritat.

NOVES

RENOVACIÓ desitja als seus amics bona salut per a passar les festes Nadalencas i per a esperar amb l'alborada de l'any nou una renovació que redressi la patria, que la deslliuri i que retornin en el sí de llurs families, els empresonats per la vaga del passat Agost.

Durant el temporal passat—i que mai torni—en un dels moments de més perill, uns ardots mariners de nostres platjes tripularen una barca i exposant llur vida amb heroicitat ben manifesta, surtiren en socor d'uns marins que, desesperadament, lluitaven, no molt lluny de nostre port, entre la vida i la mort. Resultat del temporal: un barco esclafat contra l'escollera i un altre enfonsat. I, lo més greu de tot, un home mort.

Més, lo que sura com obsessió del cronista, és la

Fábregas i Recasens

Banquers

Valors :: Cupons :: Borsa :: Canvi :: Giros
Rambla dels Estudis, 4 :: Barcelona

GUALDA SASTRE
Mendez Núñez, 6, ent.º
TARRAGONA

P. Lloret i Ordeix

Advocat : Corredor de Comerç Col·legiat

Apodaca, 6 : Tarragona : Telefon 95

Gestió i intervenció d'operacions bancàries :: Ordres de borsa

Màquines d'escriure

UNDERWOOD
REMINGTON
SMITH-PREMIER
SMITH-BROSS
ROYAL
MONARCH

ULTIMS MODELS
podrá V. conseguir-los
a preus ventatjossims
acudint al Agent

P. Olivella Ricomá
TARRAGONA

LA NACIÓN

SOCIETAT ANÓNIMA
DE CUPONS

DOMICILI SOCIAL:

APODACA, 6 - TARRAGONA

Sucursals a Madrid, Barcelona, Valencia, Saragossa i Xerez de la Frontera

L'objecte d'aquesta Societat es facilitar l'estalvi gratuít a totes aquelles persones que efectuin les seves compres en els establiments ont regalen Cupons LA NACIÓN. Per cada 25 céntims de gasto que's fassi se té dret a un cupó. Aquests cupons se van aferrant en les llibretes que a l'efecte faciliten els mateixos establiments i una volta plena, LA NACIÓN abona al portador de la mateixa 5 pessetes en metàlic. una llibreta amb 24 cupons i un número per a un dels sorteijos de tres regals que s'efectuen cada mes. Aquest regals son de un valor mínim de 250, 150 i 100 ptes.

Establiments que regalan cupons LA NACIÓN, a Tarragona:

- COMESTIBLES: Guinea Española, B. Misericordia, 4=D.ª Josepa Llort, Unió, 12=D. Lluís Constantí, Merceria, 3.
- LLETERRIES: D. Josep Puig, August, 21.
- CARNIGERIES: D.ª Rosa Rodríguez, Mercat Central, lloc núm. 18 = D.ª Joana Bordas, Mercat Central, lloc núm. 9 = D.ª Teresa Rodríguez (Serrallo).
- SOMBRERERIA I GORRES: D. Ramón Aloguín, Unió, 20.
- NOVETATS: D. Manuel Llauredó, Sant Agustí, 19.
- PAPERERIA I EFECTES D'ESCRIPTORI: D. Agustí Perez, Comte de Rius, 26.
- MERCERIA I PERFUMERIA: «Siempre barato», Comte de Rius, 26.
- VINS I LICORS: D. Josep Martí, Unió, 21. = Josep Rió, Baixada de la Pescateria, 13 (Servei a domicili).
- FOTOGRAFIA: Marsal, Rambla de Castelar, 36.
- TOCINERIA: D.ª Josepa Llort, Unió, 12.
- PLANCHADO «HISPANIA», Carrer Apodaca, 19 i Nova de S. Pau, 4.
- TINTORER I TREU-TAQUES: «La Reusense», Baixada de la Pescateria, 21.

titànica lluita en que'ls valents serrallencs es llençaren tripulant una petita embarcació. ¡Amb quin orgull devien passar per devant els vapors i vaporets que, tranquilament, dintre port, contemplaven la tragedia! ¡Hurra, valents!

Dijous passat quedá Tarragona a les fosques. La panne durá unes 24 hores. En clar i en en fosc hi ha que rendir-se al cas de força major. A lo que no hauriem de rendir-nos es que els veraders causants de la vergonya de que una ciutat com Tarragona podés, per causa de un accident fortuit i fàcil, quedar a la altura del més petit llogaret, sens que se apliqué a llurs causants el correctiu merescut. Els culpables de que a Tarragona no's produeixi gas campen com si tal cosa.

En quant als *buenos propósitos de la Empresa productora* que el *Diario de Tarragona* ens tracta d'encolomar, apa buenas! passi per casa que li donarán l'aguinaldo, ja que alló de la *medida previsorá* ens fa l'efecte de la décima de Nadal. I sols amb aquet sentit se pot entendre, puix Tarragona res pot agrair-los-hi, ni a uns ni a altres dels que han intervingut des de tota la vida amb la enllumenació del poble. I a «Riegos y Fuerza del Ebro», menos.

En reunió tinguda per la Societat dels paletes d'aquesta ciutat, acordaren demanar als patrons l'aument del seu jornal en un vint per cent, o siga de cinc pessetes, que avui cobren a sis.

Fonamenten la petició en la considerable carestia de les subsistencies, i per ésser el seu ofici exposat a no poder treballar durant els dies que per les inclemencies del temps no és possible poder fer cap tasca a la intemperie.

En el COLMADO MIRET, Unió, 28, se han rebut els riquíssims MELONS DE PINYA. Probéulos; es un postre exquisit i barato.

Casa Llauredó

Sant Agustí, 19

Rebudes les novitats de la present temporada.

OCASIÓ: 300 ABRICS per a homes a meitat de son valor.

Avans de comprar cap trajo FICSEU-VOS en els APARADORS de la

SASTRERIA

de

Francesc Gabriel

TRAJOS A MIDA
des de

40 pessetes

14, Plassa de la Font, 14

Antigua Cerrallería : de la :

Vda. de Baldomer Baró

Plaça del Rei, núms. 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., etc., baix la direcció den

PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern civil i en la Comissió general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADA**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.
Sero-Reacció de Wassermann. — Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADA

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas
i Metge de les Cases de Socors de Barcelona.

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7 — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

Per a bons
EMBUTITS

— de —
totes menes
— a la —

TOCINERIA

DE

Antoni Ventura

UNIÓ, 11

TARRAGONA

HIMALAYA

El rei dels
licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en
l'Exposició
de Buenos Aires

Demanèulo en els cafés i pasteleries

Indicat per a casaments,
batetjos i banquets

Sastreria

Novitat

= DE =

Lluís Montserrat

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic
sos acreditats Cafés

Torrefacció diària

Gran assortit de articles
del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la
calitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TARRAGONA

STOCK
Michelin i Dunlop

Accessoris i de es soltes per a
Bicicletes,

Motocicletes

i Automovils

Olis lubricants, betzines i bujies
Vulcanització i venda de neumàtics
i càmares per a tota classe de
= = = Autos = = =

Despatx i Exposició: **MASDEU I C.ª**

Unió, 32 :: Telèfon 259

Garage

TARRAGONA

Colmado Central

= DE =

FREDERIC MIRET

Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves, vins, xampany i tota classe de comestibles.

UNIÓ, 28 TELEFON 245

TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit de llibres ratllats de totes menes i tamany: Escribanies: Plumes Stilogràfiques: Pesa-cartes: Copiadors, etc.: Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat: Postals de totes menes i albums per a les mateixes

PREUS SUMAMENT BARATOS

Menjadors del Jardí
de Francisco López

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endavant i a la carta.

Hospedatnes per temporada a preus convencionals

Habitacions amb llum elèctrica

Hotel

Internacional

Recentment inaugurat

Confort modern

COMTE DE RIUS, 17

I AUGUST, 26

TARRAGONA

Petit Versailles

Bar de Moda

Refrescos - Café - Licors - Dolços

: de Restaurant:

Explendit servei

Piano elèctric - Overt dia i nit

Rambla San Joan, núm. 49

Telèfon, 242

Tarragona

FRANCISCO COCA

Lo millor en comestibles

RAMBLA CASTELAR, 24

Corbates

i: articles per a home

Gilbert Germans

PREUS BARATOS

: Sabateria :

LA MARIPOSA

— DE —

Joan Doménech

Calçats econòmics a mida i de luxe.

: PREUS FICSOS :

Grans existències de totes mides i classes.

2, Carrer Major, 2

TARRAGONA

Fàbrica de Braguers

— I DE —

Aparatos Ortopèdics
(TRENCA TS)

EL BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més pràctic i modere per a la tensió i curació de les hernies per cròniques i rebelde que siguin. Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopèdia.

ESPECIALITAT

EN LA CONSTRUCCIÓ DE
FAIXES VENTRALS

CASA MONTSERRAT

UNIÓ, 34 TARRAGONA

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

THE GRAPE JUICE C.ª L.ª

LONDRES I TARRAGONA

El Vermouth més higiènic

Un excelen refrese

El millor aliment en les malalties i convalescència

Se ven per tot arreu

FERRETERIA MALLOL

Bateria de cuina — Eines de totes classes — Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos :: Articles per a Sprot

SANT AGUSTÍ, 9 i 11 - TARRAGONA